PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VIII Warszawa, środa 26 lipca 1933 r. Nr. 168

ADRES REDAKCJI: ul. Marsz. Focha 1. Telefon 545-90 wewn. Nr. 16

SPRAWY POLSKIE

POLSKA, Z. S. R. R. A NIEMCY.

Excelsior 25.VII. w koresp. z Berlina Henri Bidou, omawiając sytuację zewnętrzną Rzeszy, twierdzi, iż traktat o nieagresji, podpisany przez Sowiety z Polską, oceniany był w Berlinie, jako bolesne uderzenie. Sytuacja staje się o tyle poważniejsza, iż Moskwa—wbrew konwencji z r. 1926—nie uprzedzała Berlina o postanowieniu podpisania tego protokułu. Postępowanie Rosji sowieckiej komentowane jest w Berlinie, jako uprzedzenie Rzeszy, iż Moskwa nie ma zamiaru wiązać się konfliktami europejskiemi, w szczególności konfliktem, istniejącym między Polską a Rzeszą. Niemcy znalazły się więc wobec ewentualności prowadzenia wojny na dwuch frontach t. j. z Francją i Polską bez żadnych kompensat, ani gwarancyj wschodnich. Reagując na wytworzoną sytuację, Rzesza niemiecka postanowiła zbliżyć się do Polski, lub conajmniej rozpocząć z nią flirt.

Wozrożdienje 24.VII. podaje za prasą polską wiadomość o wręczeniu prezesowi Sławkowi przez Fürstenberga-Haneckiego dokumentów, dotyczących działalności rewolucyjnej marszałka Piłsudskiego. Dziennik podaje również wiadomość o projektowanem podniesieniu poselstw w Moskwie i Warszawie do rzędu ambasad.

POLSKA A GDAŃSK.

Prawda 24.VII. w depeszy z Warszawy podaje za „I. K. C." wiadomość, że oficjalny organ gdański „Der Vorposten" otwarcie występuje za bojkotem towarów polskich. Wdg. „Prawdy" wskazuje to na dwulicowy charakter nowego senatu gdańskiego.

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA W POLSCE.

Prawda 24.VII. donosi z Warszawy o zatargu w polskim przemyśle górniczym i o projektowanej obniżce płac o 15%.

Ten sam dziennik podaje za „I. K. C." dane statystyczne, ilustrujące udział kapitału zagranicznego w przemyśle polskim. Cytując katowicką „Polonję", dziennik podkreśla również uzależnienie ciężkiego przemysłu polskiego od kapitału niemieckiego.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

SYTUACJA POLITYCZNA I POLITYKA ZAGRANICZNA NIEMIEC.

La République 24.VII. w art. wst. (Pierre Dominique'a) p. n. „Anarchja niemiecka" wyraża pogląd, że rosnące w Niemczech niezadowolenie z rządów Hitlera doprowadzi do groźnych zaburzeń, skierowanych przeciwko niemu, który „coprawda nie przestał być jeszcze bożyszczem mas, ale którego kult może minąć daleko szybciej, niż nastąpił". Autor wskazuje na rozbicie przez Hitlera stronnictw niemieckich, następnie na istniejące nieporozumienia w łonie obozu hitlerowskiego i na rzekomy zamiar Prus Wschodnich proklamowania swej niepodległości, wreszcie na dążenie Hitlera do zaprowadzenia w Niemczech jedynego kościoła państwowego i pisze wkońcu: Ale to wszystko nie może dać ani ziemi biednym ani też chleba bezrobotnym.

Mówiąc o zamiarze Prus Wschodnich proklamowania swej niepodległości, autor zaznacza, że separatyzm ten trudno byłoby Rzeszy zwalczyć, a to z tego względu, że przecież Polska nie dopuściłaby do wysłania przez Rzeszę oddziałów niemieckich na teren Prus Wschodnich.

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok VII Warszawa, środa 28 lipca 193[illegible] r. Nr. 168

ADRES REDAKCJI: ul. [illegible] Focha 1, Telefon [illegible] wewn. Nr. 18

SPRAWY POLSKIE

POLSKA, Z. S. R. R. A NIEMCY.

[illegible]

Polska, uważany był w Berlinie, jako jedyny [illegible]

[illegible]

POLSKA A GDAŃSK.

[illegible]

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA W POLSCE.

[illegible]

ZAGADNIENIA OGÓLNE

SYTUACJA POLITYCZNA I POLITYKA ZAGRANICZNA NIEMIEC.

[illegible]

Dzień Kowieński 22.VII. w art. wst. p. n. „Budzące się Niemcy", nawiązującym do wzrostu w Niemczech hitlerowskich ducha odwetu i do zwiększenia zbrojeń, pisze m. inn.: „Przygotowanie do wojny w Niemczech idzie obecnie całą siłą pary, w czem zadanie Hitlera jest znacznie ułatwione. Od czasu zakończenia wojny światowej duch rewanżu nie przestawał niespokojnie nurtować życia niemieckiego. Była to jednak chaotyczna, samorzutna fermentacja militaryzmu w postaci ćwiczeń różnych wolnych związków sportowych, patrjotyczno - odwetowych śpiewów w kółkach młodzieży, uroczystości paradujących Stahlhelmowców i t. d. Te obozujące Niemcy Hitler wtłoczył w ramy ideologji i w dalszym ciągu je — koszaruje i zbroi. Pod jego rozkazem zamieniają się one w jedne wielkie koszary w podwójnem znaczeniu tego słowa: dyktatury społecznej oraz zawodowej dyscypliny wojskowej... Na terenie polityki zagranicznej Niemcy nie wykazują w chwili obecnej żadnej aktywności. Rola ich w zawarciu paktu czterech była nieznaczna, na konferencji londyńskiej delegacja niemiecka pozostaje zupełnie w cieniu. Gdzie tylko można, Niemcy się zabezpieczają i obwarowują. Pod adresem Polski znaleziono kilka uspokajających słów, pomiędzy zhitleryzowanym Gdańskiem a Warszawą nastąpiło całkowite odprężenie, z Watykanem pośpiesznie zawarto konkordat. Jest to zresztą całkiem zrozumiałe, bowiem energja Niemiec całkowicie się wyczerpuje obecnie w sprawach wewnętrznych. Ale rzecz znamienna. Jeśli przycichły wrzaski o rewizji granic, jeśli się nie domaga cynicznie i otwarcie równości zbrojeń, to wśród tego umitygowania się ani na chwilę nie przestaje się rozlegać hasło: Osten, na które jest zwrócona najbaczniejsza uwaga wszechniemiecka. Europa to czuje... Blokowi wojującego germanizmu zaczyna się przeciwstawiać pacyfistyczno - defensywny blok Wschodu. O ile jednak konsolidacja pangermanizmu postępuje w szybkiem tempie, o tyle do zjednoczenia sił wobec niej obronnych jeszcze daleko. W przeciwieństwie do monolitnego bloku germańskiego konglomerat Wschodu ma liczne luki i szpary, które wynikają z pokrzyżowania interesów jego sił składowych a które ogromnie osłabiają jego odporność. Na widok „budzących się" Niemiec budzi się zagrożony Wschód. Ale budzi się, niestety, zbyt powoli".

Manchester Guardian 24.VII. pisze, że naród niemiecki jest systematycznie i w szybkiem tempie przemieniany na „naród pod bronią". Niemcy starają się te przygotowania utrzymać w tajemnicy lecz jest to rzeczą dosyć trudną, jeżeli się zważy, iż chodzi tu o jeden miljon ludzi. Wgląd w te sprawy jest dla obcych czynników utrudniony, czy to w sprawy wyrobu broni, czy w sprawy militaryzacji policji i oddziałów szturmowych. Tajność tych działań jest utrzymywana pod groźbą surowych kar. Dziennik przytacza instrukcje dla policji pomocniczej, z których wynika, że została ona zaliczona do sił wojskowych.

Manchester Guardian 24.VII. pisze, że na wczorajszem poufnem posiedzeniu delegatów żydowskich organizacyj w Anglji nie została uchwalona rezolucja za bojkotem towarów niemieckich. Tajność posiedzenia została zarządzona na wniosek Laski'ego. W ten sposób, jak dziennik zaznacza, nie zajęto oficjalnego stanowiska w sprawie bojkotu towarów niemieckich. Natomiast stwierdzono potrzebę zwołania konferencji związków żydowskich z wszystkich krajów celem zastanowienia się „nad najlepszemi metodami pomocy dla żydowskich ofiar prześladowań niemieckich".

ANGLJA A NIEMCY.

The Times 24.VII. w art. wst. p. n. „Hitleryzm" pisze, że obecny ruch w Niemczech można najlepiej ocenić, zapoznając się z jego początkiem i tłem, do czego posłużyć może książka Hitlera „Mein Kampf". Wzrost hitleryzmu ma tło psychologiczne, socjalne, gospodarcze i wreszcie polityczne. Poglądy Hitlera sięgają czasów przedwojennych, kiedy to już widział przyszłość Niemiec tylko w pokonaniu marksizmu i został fanatycznym antysemitą. Widocznie od urodzenia miał on podwójną naturę: południowo - germańskiego marzyciela i pruskiego realisty. Po wojnie widział on, że Żydzi, którymi on najbardziej pogardzał, zajmują naczelne stanowiska w życiu niemieckiem: w dziedzinie finansowej, gospodarczej, politycznej, w prasie, teatrze, kinie i t. p. Hitler we wspomnianej książce najwidoczniej uważa parlamentaryzm za objaw upadku narodowego. Tego rodzaju poglądy świadczą o realizmie, który przyniósł ten dobry mówca i demagog na obecne swoje wysokie stanowisko. Niemcy zostały administracyjnie zjednoczone i zawarły po raz pierwszy bezpośredni traktat z Watykanem. Lecz rząd Hitlera, niezależnie od dróg, jakiemi doszedł do władzy, umocnił się przy użyciu przemocy, a ostatnie zarządzenia Goeringa, dotyczące oddziałów szturmowych, jest zalegalizowaniem teroryzmu.

Frankfurter Ztg. 25.VII. w koresp. z Londynu pisze, że wczoraj rozpoczął „Times" drukować wyjątki z książki Hitlera „Mein Kampf", lecz można zgóry powątpiewać, aby w czterech artykułach mógł dać właściwy obraz poglądów przywódcy ruchu narodowo - socjalistycznego. Wspomniane pismo angielskie poprzedza te wyciągi artykułem wstępnym, w którym okazuje bardzo słabe zrozumienie dla tego ruchu. Wzrost jego przypisuje ogłaszaniu powieści wojennych, opowiadających się przeciw państwu militarnemu oraz za odrodzeniem moralnem i fizycznem. Za dalszą przyczynę wzrostu tego ruchu uważa „Times" rozczarowanie narodu niemieckiego z powodu niepowodzeń niemieckiej polityki zagranicznej. Dalsze uwagi „Times'a" dowodzą, że książka Hitlera nie spotkała się ze zbyt wielkiem zrozumieniem redakcji i należy się obawiać, że wysiłek redakcji nie przyniesie korzyści sprawie niemieckiej. Wogóle, zdaniem dziennika, odczuwa się brak znajomości w Anglji ideałów i polityki niemieckiego narodowego socjalizmu. Kto styka się z szerszemi sferami angielskiemi, ten wprawdzie spotyka wyraźny wstręt do tego ruchu, ale natrafia również na wielkie zainteresowanie dla przewrotu niemieckiego a nawet czasem daje się odczuć, iż Anglja zapewne sama będzie mogła się czegoś nauczyć od Niemiec. W każdym razie sympatja, jaką angielskie masy uczuły dla Niemiec w ostatnich latach, bynajmniej nie całkowicie została zachwiana.

nia zostania zarządzona na wniosek Laski'ego. W ten sposób, jak dziennik zaznacza, nie zajęto oficjalnego stanowiska w sprawie bojkotu towarów niemieckich. Natomiast stwierdzono potrzebę zwołania konferencji światowej Żydowskich z wszystkich krajów celem zastanowienia się „nad najlepszemi metodami pomocy dla żydowskich ofiar prześladowań niemieckich".

ANGLJA A NIEMCY.

The Times 24.VII. w art. wst. p. n. „Hitleryzm" pisze, że obecny ruch w Niemczech można nieznajomo... zapoznać się z jego początkami, i temu, co czasu powdryż może książka Hitlera „Mein Kampf". Wzrost hitleryzmu ma tło psychologiczne, socjalne, gospodarcze i wreszcie polityczne. Poglądy Hitlera sięgają czasów przedwojennych, kiedy to już widział szczęście Niemiec tylko w połączeniu marksizmu i dostał konsekwentnym antysemitą. Wyrosły od urodzenia miał on podwójną naturę: południową — germańską, i pochodzenia z pruskiego rodziny. Po wojnie widział on, że Żydzi, którymi on najbardziej pogardzał, zajmują naczelne stanowiska w życiu niemieckiem, w dziedzinie finansowej, gospodarczej, politycznej, w prasie i teatrze. Kiedy p. Hitler we wspomnianej książce naśmiewał się z parlamentarnym sposobem rządzenia narodowego. Jego rodzaju poglądy świadczą o tem, którą przyjmie on, którą może... demokracji, on obecnie swoje wysokie stanowisko. Niemcy zostaną wprowadzeni i przekształceni i [illegible] wszystko po raz pierwszy bezpośrednio dostał z Wersalu. Pogląd Hitlera na wyzwolenie od długu ... ludzi do władzy ... warunki, a wreszcie zaraz Rządowi Niemcom socjalistycznym jest wyszydzeniem te-[illegible].

Manchester Guardian 24.VII. w... a Lanzendorf, że wszystkie... Times dokonał wyjątki z książki Hitlera „Mein Kampf", jego można zgoła przypuszczać, aby w tych artykułach mógł dać właściwy obraz poglądów przywódcy ruchu narodowo-socjalistycznego. Wspomniane pismo angielskie posiadało te wyjątki artykułem wstępnym, w którym obecnie bardziej stało zrozumienie dla tego ruchu. Wzrost jego przypisuje odtańczaniu powszechnemu, występujących się przeciw podstawom politycznym oraz sił odrzuceniem moralnem i fizycznem. Za dalsze przyczyny uważa tego ruchu uważa szczególnie centrowanie narodu niemieckiego i powodu niepowodzeń niemieckiej polityki zagranicznej. Dalej uważa „Times", że wydana za książki Hitlera się spotkała się ze zbyt wielkiem zrozumieniem redakcji i należy się obawiać, że wyjątek redakcji nie przywiązuje znaczenia ... które ... lat. Wogóle zdaniem dziennika, ... się brak znajomości w Anglji rzeczywistej polityki niemieckiego narodowego socjalizmu ... spotyka się z ... stroną angielskiemi, ten ... wszystkich wyrazów ... do tego ruchu, ... zwraca na wielkie zainteresowanie dla ... niemieckiego a nawet czasem daje się odczuć, że Anglia sama mogła się czegoś nauczyć od Niemiec. W każdym razie sympatja jaką angielskie masy mają dla Niemiec w ostatnich latach, bezpośrednio się całkowicie została zachwiana.

Daily Express 22.VII. w art. wst. p. n. „Budzą się Niemcy" nawiązując do wzrostu w Niemczech hitlerowskich ducha odwetu i do zwiększenia zbrojeń, pisze m. in.: „Przygotowanie do wojny w Niemczech idzie obecnie całą siłą pary, w czem zadanie Hitlera jest szczególnie ułatwione. Od czasu zakończenia wojny światowej duch rewanżu nie przestawał niespokojnie nurtować życia niemieckiego. Były te jednak chaotyczne, samorzutne fermentacje militaryzmu w postaci cichych różnych wolnych związków sportowych, patriotyczno i odwetowych ... w tych ... Hitlerowskie ... stworzył ... w ramy ideologji i w dalszym ... — bezpośrednie i zbroi. Pod jego rozkazem zamieniają się one w jedne wielkie koszary w pozwoleniu znaczeniu tego słowa: dyktatury społecznej oraz narodowej dyscypliny wojskowej. Na terenie politycznym ... Niemcy nie wiedzą się w ... obecnej sytuacji aktywności. Były też w czasie ... które były wyraźnie, na konferencji ... Niemcy ... poważnie ... Gdzie tylko można, Niemcy się zabezpieczają i ... Pod adresem Polski ... hitlerowskich słów ... zwłaszcza ... Warszawa, ... Niemcy całkowicie się wyrzekają obecnie ... Ale ... o nowych granic ... ... nie ... ... Obecnie Niemcy ... jest ... ... Wschód. O tę jednak kwestię ... parlamentarnie ... z ... ... w ogólne ... ... W ... Niemców ... Wschodu ... nie ... ludzi i ... z pokrzywdzenia interesów ... z Niemcami ... Niemcy ... być zaatakowany ... Ale ... mocarstwy.

Manchester Guardian 24.VII pisze, że narodowość ... jest systematycznie i w szybkiem tempie ... pod bronią Niemcy starają się ... w tajemnicy, lecz jest ... jeżeli się zważy, iż chodzi tu ... milion ludzi. Wgląd w te sprawy jest dla obcych ... utrudniony, ... w sprawy wyrobów ... sprawy militarnej ... i oddziałów ... Tajemnice ... szczególnie ... kar. Dziennik przytacza ... dla policji pomocniczej, z których wynika, ... do sił wojskowych.

... *Chronicle* 24.VII pisze, że na ... w czasie ... delegatów żydowskich ... w Anglji ... została uchwalona rezolucja ... towarów niemieckich. Tamość niedoke-

PAKT WSCHODNI.

Slovak 25.VII. w art. wst. „Kramarovo slovanstwo" pisze, że Karol Kramarz zamieścił w „Narodni Listy" patetyczny artykuł „Nie możemy milczeć", w którym napada na Jugosławję za to, iż podpisała pakt z sowiecką Rosją i poddała cenzurze prasę wychodźców rosyjskich. Dziennik podnosi, że Kramarz niesłusznie kieruje swoje żale pod adresem Jugosławji, skoro właściwym sprawcą podpisania paktu wschodniego jest Czechosłowacja, ściślej zaś Benesz, z którym razem w gabinecie zasiada przedstawiciel partji p. Kramarza. Fałszywe jest również wystąpienie tego ostatniego przeciw Sowietom, gdyż inni jego przyjaciele polityczni z wielkiego przemysłu dążą wytrwale do nawiązania stosunków gospodarczych z Rosją. Poco więc atakować Jugosłowian za ich zbliżenie do Rosji.

SYTUACJA POLITYCZNA I POLITYKA ZAGRANICZNA Z. S. R. R.

Le Matin 25.VII. zamieszcza koresp. wł. z Warszawy H. Korab - Kucharskiego p. n. „Les raisons du pacifisme soviétique". Korespondent stwierdza, na zasadzie ankiety przeprowadzonej w Berlinie, Gdańsku i Warszawie, że polityka zagraniczna Sowietów uległa w ostatnich miesiącach zasadniczej zmianie. Obecnie, jak się zdaje, dewizą Stalina jest pokój za wszelką cenę i dlatego rząd sowiecki nakazał milczenie Kominternowi. Radek oświadczył w Warszawie, iż Sowiety zupełnie nie interesują się obecnie rewolucją światową, gdyż olbrzymie obszary rosyjskie dają im dostateczne pole do doświadczeń socjalnych i ekonomicznych. Przyczyny tej rzekomej ewolucji doktryn wypływają przedewszystkiem z przewrotu hitlerowskiego, który zmusił Sowiety do zmiany polityki względem Niemiec. Korespondent twierdzi, że główną przyczyną ogólnej zmiany w polityce sowieckiej jest załamanie się „piatiletki" ekonomicznej i agrarnej. Podczas kiedy cały świat skarży się na nadprodukcję rolną, Rosja sowiecka jest dotknięta katastrofalnym nieurodzajem i głodem. Faktem jest, że „kołchozy" rozbiły siły produkcji rolniczej rosyjskiej. Od kilku miesięcy na Ukrainie można już tylko dostać chleb z kory drzewnej; perspektywy zbiorów jesiennych są bardzo smutne, tembardziej, że wiosną tylko 40 procent pól zostało obsianych; klęska głodowa zagraża w wielkich rozmiarach. Pomimo tak katastrofalnej sytuacji Stalin oświadczył na zebraniu ogólnem partji komunistycznej, że system „kołchozów" nie będzie zmieniony, ponieważ jest on jedynym sposobem uprzemysłowienia wsi i złączenia jej w jedność organiczną z miastami.

Neue Freie Presse 25.VII. z powodu paktu wschodniego pisze, że Rosjanie idą tam, gdzie im się uśmiechają największe korzyści. Są oni widocznie zdania, że od Niemiec nie mogą się niczego więcej spodziewać. Wszystkie zażalenia sowieckie, skierowane przeciwko niemieckiej polityce zagranicznej, są w gruncie rzeczy posunięciami politycznemi, których celem jest uzyskanie od innych państw poparcia gospodarczego, otrzymywanego dotychczas od Niemiec. Wobec groźby zawikłań na Dalekim Wschodzie starają się Sowiety na zachodzie zabezpieczyć paktami nieagresji. Dalszym motywem zachowania się Rosji jest pakt 4-ch, w którym Rosja nie bierze udziału. Przez zawarcie innych paktów chce Rosja przypomnieć, że także jeszcze istnieje na świecie.

WŁOCHY A WĘGRY.

Prasa sowiecka z 24.VII. zamieszcza doniesienia Tassa z Rzymu o spodziewanej wizycie Gömbösa w Rzymie. Zdaniem politycznych kół włoskich, nie jest dziełem przypadku, że wizyta ta zbiega się z przybyciem Titulescu do Włoch. Ten ostatni ma podobno zamiar nawiązać rokowania z Węgrami za pośrednictwem Mussoliniego. Podróż Gömbösa do Rzymu spowodowana została rozczarowaniem węgierskich kół gospodarczych co do wyników podróży premjera węgierskiego do Berlina. Prasa włoska stwierdza możliwość zawarcia „małego paktu 4-ch" pomiędzy Austrją i Węgrami z jednej strony i państwami Małej Ententy z drugiej.

MIĘDZYNARODOWA SYTUACJA GOSPODARCZA.

Prawda 24.VII., analizując sytuację gospodarczą państw kaptalistycznych, twierdzi, że objawy polepszenia, jakie dają się zauważyć w tej dziedzinie zwłaszcza w Japonji, we Francji, w Niemczech i Anglji, tłumaczą się zbrojeniami tych państw. Jest rzeczą charakterystyczną, że polepszenie daje się zauważyć głównie w przemyśle metalurgicznym.

RÓŻNE.

Lietuvos Aidas 24.VII. podaje treść artykułu „Kurjera Wileńskiego" z dn. 18 b. m., w którym dziennik polski dał wyraz współczucia całemu narodowi litewskiemu z powodu tragicznej śmierci litewskich lotników, Dariusa i Girenasa.

Na innem miejscu „Lietuvos Aidas" zamieszcza obsz. wywiad, udzielony przez brata Girenasa, o pełnych poświęceń przygotowaniach lotników litewskich do lotu przez ocean.

Sekmadienis 23.VII. wyraża oburzenie z powodu rozgrabienia szczątków aeroplanu przez mieszkańców m. Soldin, w pobliżu którego wydarzyła się katastrofa lotników litewskich. Dziennik żąda w tej sprawie ingerencji rządu litewskiego u władz niemieckich, które dopuściły do rozgrabienia drogich Litwie pamiątek.

Drukarnia „Kadra", Warszawa, Długa 50. Telefon 11-86-30.